

ONLAYN TA'LIM PLATFORMALARI VA ULARNING TA'LIMGA TASIRI

Nazarov Toshpo'lat

Pedagogika va psixologiya fakulteti maktab menejmenti kafedrası o'qituvchisi.

Ergasheva Zuhra

Malikova Munojat

Pedagogika va psixologiya fakulteti maktab menejmenti yo'nalishi

820-22-221-guruh talabasi

Annotatsiya: Zamonaviy ta'lim jarayonlarini tashkil etishning onlayn shakldagi ko'rinishi va ularda foydalanish uchun yaratilgan platformalarning ta'lim jarayoniga tasiri. Onlayn ta'lim platformalaridan samarali foydalanish usullari. Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda onlayn platformalarning turlari.

Аннотация: Онлайн-взгляд на организацию современных образовательных процессов и влияние созданных для их использования платформ на образовательный процесс. Методы эффективного использования онлайн-образовательных платформ. Виды онлайн-платформ в развитых и развивающихся странах.

Annotation: Online view of the organization of modern educational processes and the impact of the platforms created for their use on the educational process. Methods of effective use of online educational platforms. Types of online platforms in developed and developing countries.

Kalit so'zlar: Onlayn ta'lim, platforma, zamonaviy ta'lim, o'qitish metodlari, Modul platformasi, Hemis platformasi.

KIRISH

Bugungi kunda taraqqiyot juda tez rivojlanmoqda va o'zgarmoqda. Deyarli har daqiqada sayyoramizning turli burchaklarida o'zgarishlar, yangilanishlar va kutilmagan voqea hodisalar sodir bo'lmoqda. Har bir kunimiz kuchli yangilik oqimi ostida kechmoqda. Axborot oqimi bizni har joyda, uyda, ishxona va hattoki ta'tilda ham ta'qib etadi. Inson axborot ta'siridan holi normal faoliyat yurita olmaydi. Hayotni anglash, uni o'rganish axborotlarni yig'ish va o'zlashtirish orqali kechadi. Insonning bilimlilik darajasi ham ma'lum davr ichida shaxs tomonidan o'zlashtirilgan axborotlarning ko'p yoki ozligi bilan belgilanadi⁹. Aksariyat insonlar onlayn-ta'lim hech qachon an'anaviy ta'limning o'rnini bosa olmaydi, deb o'ylaydi. Ammo, men ularning fikriga qo'shilmayman: onlayn-ta'lim an'anaviy ta'limdan-da samarali bo'la oladi. Onlayn-ta'lim hozirda u qadar rivojlanmaganligi sababli, unga bepisand qarash, mashinalar ishlab chiqarilayotgan vaqtda otlardan foydalanishni afzal ko'rishga teng. Tajribali o'qituvchi o'quvchining ko'zlariga qarab mavzu unga tushunarli yoki yo'qligini ilg'ay olishi kerak. Bunda o'quvchi va o'qituvchi o'rtasida jonli muloqot sodir bo'ladi. Shu sababli, yaqin kelajakda onlayn darslar an'anaviy sinf xonalaridagi darslar darajasiga yeta olmaydi deb o'ylashingiz

⁹ <https://www.samdu.uz/uz/news/17638>

mumkin. Ammo, qaror qabul qilishga shoshilmang. Scientific America bergan ma'lumotlarga ko'ra, bundan ikki yil oldingi eng tez ishlaydigan kompyuter odam miyasiga nisbatan 10 marta ko'p ma'lumot saqlay olgan va ma'lumotlarni 4 marta tezroq qayta ishlagan. Hozirgi kunda onlayn-ta'limda faoliyat yuritayotgan kompaniyalar bilimlardan to'liq foydalanishmayapti, hatto. Tasavvur qilib ko'ring, o'qituvchida o'quvchining qaysi mavzuda qiynalayotganini, mashqlarni bajarishi uchun qancha vaqt ketganligini va hatto, dars jarayonida o'quvchining fiziologik holati (ko'z qorachig'i harakati, yurak urish tezligi) ni bilish imkoni bor. Onlayn ta'lim bu muammoni hal qila oladi. Negaki, u individual ta'lim berishga asoslangan va ta'lim olish jarayoni o'quvchi hamda uning moslashuvchanligiga qarab o'zgaradi. Tasavvur qilib ko'ring, hech bir dars bir xil o'tmaydi. Dasturlash darslarida o'quvchilar bu fanda egallagan ko'nikmalariga qarab, kelgan joyidan davom ettiradi, yangi qo'shilgan o'quvchilar esa fanni boshidan boshlaydi. Bundan tashqari, o'quvchining bilim olish qobiliyatiga qarab, turli usulda ma'lumotlarni yetkazish yoki o'quvchining qaysi mavzularda qiynalayotganini bilib, u uchun alohida dars jadvali tuzish mumkin¹⁰.

Onlayn ta'lim odatda:

- Masofaviy ta'lim
- masofaviy ta'lim
- virtual o'rganish
- onlayn ta'lim
- elektron ta'lim
- veb-ga asoslangan trening¹¹.

Kirish. Onlayn ta'limga talab ortib borishi bilan bir qatorda, onlayn o'qitish ham mashhurlik kasb etmoqda va an'anaviy ta'lim ishlaridan tashqari yuqori daromad manbaiga aylanmoqda. Raqamli landshaft ta'lim qanday taqdim etilishini o'zgartirar ekan, samarali onlayn o'qitish platformalariga bo'lgan ehtiyoj eng muhim bo'lib qoldi. Onlayn o'qitish platformalari o'qituvchilarga kurslar yoki o'quv materiallarini yaratish, boshqarish va talabalarga masofadan yetkazib berishga yordam beradigan ilg'or vositalar bilan ta'minlash. Onlayn o'qitish uchun yuzlab platformalar mavjud bo'lib, siz o'qituvchilik karerangizni boshlash uchun bepul va pullik rejalarni taklif qilishingiz mumkin. Shu bilan birga, onlayn o'qitish platformalarini tanlashda siz o'ylashingiz kerak bo'lgan bir nechta asosiy xususiyatlar mavjud, jumladan kontent yaratish va tashkil etish, aloqa va hamkorlikni qo'llab-quvvatlash vositalari, baholash va baholash imkoniyatlari, tahlil va hisobot berish va ma'muriy xususiyatlar. Barcha o'quv platformalari o'qituvchilik faoliyatini boshlash uchun yaxshimi? O'qituvchilar pul ishlash uchun onlayn o'qitish platformalari orqali kurslarni sotishlari mumkin bo'lsa-da, onlayn o'qitishning boshqa variantlari ham mavjud. Yangi talabalar sifatida o'qituvchilik ishlarini qidirayotganlar uchun siz taniqli o'quv platformalarini yoki repetitorlik platformalarini sinab ko'rishingiz mumkin¹².

Asosiy qism. Onlayn ta'lim platformalari juda ko'p. Bular orasida oliy ta'lim uchun eng qulayi "Modul" va "Hemis" platformalaridir. Oliy ta'lim yangi axborot texnologiyalarini

¹⁰ <https://abt.uz/blog/onlayn-talimning-afzalliklari>

¹¹ . <https://uz.eferrit.com/onlayn-talim-101/>

¹² <https://ahaslides.com/uz/blog/platforms-for-online-teaching/>

ishlatish asosida ta'limningturli ko'rinishlari,shakllari va usullarini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarni taqdim etmoqda.Shularni inobatga olgan holda electron ta'lim tizimida ta'lim jarayonini tashkil etishni aniq tayyorgalikni talab etadi,ya'na zaruriy ta'lim darajasiga va moddiy-texnik ta'minotga ega bo'lishni talab etadi.Onlayn electron ta'limni shakllantirishda Moodle platformasining ahamiyati katta.Moodle platformasiga asosiga L.S.Vigotskiy,Djon Dyui, Jan Piaje,Ernst fon Glazerfeld kabi olimlar tomonidan ishlab chiqilgan tamoyillar qo'yilgan.Bu tamoyillar asosida Martin Dujimas umumiy ijtimoiy konstruktiv nomi ostida tizim asosiga besh tamoyilni shakllantirdi.Bu tamoillarni hisobga olib elektron ta'limning sub'yektlari,ular orasidagi aloqa tizimlariva ta'lim jarayoni amalga oshirilgan soha kabi asosiy kompetentlarni ko'rib chiqish mumkin¹³. Oliy ta'lim jarayonlarini boshqarish uchun "HEMIS" axborot tizimining talabalar uchun mobil ilovasi ishlab chiqildi. "Hemis" axborot tizimi oliy ta'lim muassasalarining asosiy faoliyatlarini avtomatlashtirish hisobiga ma'muriy xodimlar, professor-o'qituvchilar va talabalarga elektron ta'lim xizmatlarini taqdim etadi. Axborot tizimi oliy ta'lim muassasalari bilan Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi o'rtasida axborot ko'prigi vazifasini o'taydi va boshqaruv tizimini raqamlashtirishga xizmat qiladi¹⁴.

Xulosa:Hozirgi davrda oflayn ta'lim bilan bir qatorda onlayn talim tizimi ham keng rivojlanmoqda.Onlayn ta'limning qulayliklari har tomonlama ko'lamli bo'lib.Oilali insonlar uchun ham yoki o'rta malumotli yoshi katta insonlar uchun ham juda qulay.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:INTERNET MANBALARI:

- 1.<https://www.samdu.uz/uz/news/17638>
- 2.<https://abt.uz/blog/onlayn-talimning-afzalliklari>
3. <https://uz.eferrit.com/onlayn-talim-101/>
- 4.<https://ahaslides.com/uz/blog/platforms-for-online-teaching/>
- 5.<https://dist.edu.uz/>

¹³ <https://dist.edu.uz/>

¹⁴ <https://mrdi.uz/category/hemis-platformasi-boyicha-qollanmalar/>